

УДК 130.1:111

DOI <https://doi.org/10.30970/PPS.2023.51.8>

ТРАНСЦЕНДЕНТАЛЬНИЙ ПІДХІД ДО АНАЛІЗУ ОСОБИСТІСНИХ ФЕНОМЕНІВ

Андрій Кулик

Інститут філософії імені Г. С. Сковороди,

Національна академія наук України

вул. Трьохсвятительська, 4, 01001, м. Київ, Україна

Стаття розглядає важливі аспекти використання трансцендентального підходу у феноменології особистості. Автор розкриває концепцію трансцендентально-феноменологічного методу, який запропонував засновник феноменології Едмунд Гусерль. Вплив трансцендентально-феноменологічного методу є значущим в розумінні індивідуального досвіду та унікального світу особистості в філософії. Е. Гусерль вважав, що необхідно відмежуватися від будь-яких упереджень і розглядати суб'єктивний досвід у його «чистій» формі, використовуючи метод феноменологічної редукції.

Трансцендентальна філософія має кілька ключових аспектів, які можуть бути предметом аналізу. Одним із них є трансцендентальна філософія Імануеля Канта, що стверджує, що наша свідомість активно створює світ досвіду, а не просто віддзеркалює його. Інший аспект пов'язаний з феноменологією Е. Гусерля, який також використовував трансцендентальний метод, щоб досліджувати трансцендентальні структури свідомості, які лежать за межами конкретних досвідів та сприйнятів. Також в статті аналізуються філософські ідеї представників неокантіанства, «феноменологічного руху», екзистенціалізму, персоналізму, які розглядали особистість та її прояви.

Стаття спрямована на висвітлення основних принципів трансцендентальної філософії і феноменології, та їх роль у розвитку теорії особистісної трансформації та формування наукового підґрунтя для вивчення унікальних аспектів особистісних феноменів. Здійснюючи критичний аналіз попередніх досліджень, автор пропонує нові підходи до застосування трансцендентального методу в аналізі різноманітних аспектів особистісного досвіду. Окрім того, автор може розглядати розширені трансцендентальні структури, такі як трансцендентальні цінності, які лежать в основі унікальності кожної окремої особистості. Це може включати аналіз трансцендентальних основ власних переконань, цінностей і цілей.

Ключові слова: трансцендентальний метод, феноменологія, особистість, життєвий світ, екзистенція, досвід, буття, свідомість.

Людина – головна таємниця Всесвіту і, зокрема, для філософського мислення, бо це вічна філософська і теологічна проблема. З античності і до сьогодення філософи намагалися пояснити: що таке людина? Відповіді різноманітні. Але це питання досі являється актуальним, і не лише в царині філософії, але й соціології, психології, антропології, політології, лінгвістики, історії тощо. Людина приналежна до двох світів – природному і соціальному. Людина як елемент космосу та історії. Вона не лише «частинка» Всесвіту, а й елемент складного соціального і духовного світу. Особистість виявляється лише в товаристві іншої особистості. В соціумі проявляється її унікальність і можливості. Все, що впливає на людину (особистість), об'єктивно і суб'єктивно, сприяють в її трансформаційному полі.

На думку І. Канта, способи дослідження людина можуть базуватися на зовнішньому досвіді й на внутрішній філософській рефлексії. В людині завжди нерозривно існує дуалістичне поле – душа і тіло. Але, напрочуд, душа і тіло відповідальні один за одним, залежні

один від одного і сприяють становленню людської особистості. Але як пише асистентка Е. Гусерля і філософиня Е. Штайн: «Людина не є ані суто духовною формою, ані суто тілом. <...> Тіло є матеріальним, але особливого роду: живою й чуттєвою істотою, а людське тіло як жива й чуттєва істота особливо відрізняється від усіх інших тіл, живих і чуттєвих істот. Цією особливою визначеністю воно завдячує своїй субстанційній формі. Але буття людської душі не вичерпується, як буття рослинних і тваринних життєвих функцій, формуванням тіла й дією в ньому та з ним. Її пізнання й бажання є суто духовною дією» [9, с. 8].

Для Е. Штайн, скільки людей, стільки тіл й душ. Вони створені Богом, і Який «творить аж по сю пору» (Йо. 5, 17). Душа в тілесній формі є духовною основою і обдарована розумом, але душа пов'язана з тілом акцидентно, тобто тимчасово. Розумна душа є субстанціональною формою тіла, вона вічна. Суперечки про безсмертя душі тривають вже одне століття. Цим питанням займаються усі гуманітарні та духовні науки, і нині залишається в статусі таємниці. Душа – це те, що живить тіло, і те, що виділяє її серед інших живих істот, і присутнє лише в людині – свідомість.

Як писав І. Кант: «Істотою цього виду є людина, однак розглянута як ноумен: єдина природна істота, в якій ми все-таки можемо пізнати на підставі її властиво притаманної влаштованості якусь надчуттєву спроможність (свободу) і навіть закон причиновості разом із її об'єктом, який вона може ставити перед собою як найвищу ціль (найвище добро в світі)» [4, с. 379]. Основне завдання трансцендентальної сили судження І. Канта полягає в тому, щоб підвести уявлення під загальні формальні закони, які стосуються безпосередньо можливого досвіду. Від трансцендентального принципу, німецький філософ відрізняє і метафізичний принцип, говорячи про «дійсне», відповідно до якого об'єкти визначаються не лише а рїогі, але й емпірично.

Цікаво підкреслив німецький історик філософії В. Рьод, що «коли І. Кант відповідав, що щось називається „дійсним“ в тому разі, якщо його поняття належить до емпіричної теорії, то це означає, що предмет досвіду за своєю формою конституційований суб'єктом, себто залежний від теорії. Із таким розумінням він рішуче долав емпіризм» [8, с. 172]. Не маючи емпіричної верифікації, доцільність природи суто суб'єктивна, тому наша сила судження орієнтується на багатоманітність доцільних природних феноменів в світі. І. Канта завжди цікавили такі питання, як: природа людини, розум, свобода, моральність, світ. Він відводив цим питанням особливе значення.

Людина – це істота, яка здібна трансцендувати. З одного боку, закони теоретичного розуму стосуються усіх і людину, зокрема. З іншого боку – людина автономна істота. Практичний розум, займається внутрішнім світом, а не зовнішнім. Практичний розум спрямований на пошук підстав людини як такої, на власну причинність буття-в-світі і свободу. Природа у І. Канта, як і вся сучасна філософія, побудована на фундаменті антропології. Природа показує, як влаштований теоретичний розум і що таке людина. Як пише І. Кант: «Щоправда, про людину (і отже, про кожен розумну істоту в світі) як моральну істоту не можна вже запитувати далі: навіщо (quem in finem) вона існує. Її існування (Dasein) має найвищу ціль саму в собі, якій людина може настільки, наскільки вона спроможна, підкорювати цілу природу, принаймні всупереч їй людина не має права вважати себе підкореною якомусь впливові природи» [4, с. 379]. На думку І. Канта, природа ніби запускає проєкт під назвою «людина», наділяючи її розумом, емоціями, інстинктами, талантами. Він заявляє, що «природа не робить нічого зайвого і не марнотратна в застосуванні засобів для своїх цілей» [11, с. 10].

Антропологічні запитання І. Канта у М. Гайдегера перетворюються в запитання про саму людину, яка запитує, модус буття якої виявляється в турботі, тобто в розумному

відношенні до власного ось-буття. Головне антропологічне відкриття класичної німецької філософії – здібність людини трансцендувати, і яка сама конструює трансцендентальну реальність. Людина, яка усвідомлює себе, має «можність користуватися власним розумом», це і є момент народження людської особистості, власного Я. У своїх пізніх лекціях І. Кант писав, що мета людства полягає в тому, щоб «виховувати особистість... яка вільно діє, може оберігати саму себе і стати членом суспільства, має внутрішню цінність у своїх власних очах» [12, с. 79]. Людина у І. Канта проектується в ракурсі цільового положення, де людина є вищою і останньою ціллю. Трансцендентальна філософія І. Канта є ніщо інше, як філософія «чистих» сутностей: чистого розуму, чистої краси, чистої добротності, чистої людяності.

Ще давньогрецький філософ Геракліт знав, що людська екзистенція є нескінченним потоком становлення і трансформації. Але людина мужньо запитує себе, що вона таке, яка її власна природа, призначення і сенс існування. І лише людина здатна запитувати про власну сутність і досліджувати себе, роблячи себе об'єктом споглядання, і тоді «її життя набуває чутливості до можливих тільки за цієї настанови нових цілей і методів мислення, з яких, зрештою, виникає філософія, а сама людина стає філософом» [3, с. 79]. Кожна людина сприймає навколишній світ «по-своєму», і в неї не виникає сприйняття абсолютної адекватності, бо є лише унікальний світ-в-світі або буття-в-бутті. Згідно ірландському філософу Дж. Берклі, Бог безпосередньо створює усю картину світу в нашій свідомості, Він ніби «навіює» нам її «реальність». Звісно, Бог здатен маніпулювати свідомістю і розумом людини. По-перше, існуюча «реальність» лише в нашій свідомості і аж ніяк не є відображенням трансцендентного, тут можна побачити характеристику інтенційності, з якою працюють феноменологи. По-друге, Дж. Берклі повністю заперечує (не сумнівається) реальне та дійсне існування трансцендентного свідомості матеріального світу.

У Дж. Берклі радикальна позиція щодо навколишнього світу, але феноменологи не заперечують існування матеріального світу, а лише сумніваються і свої сумніви відправляють «у дужки». У Р. Декарта, Бог є гарантом того, що трансцендентний світ речей існує в дійсності, Він не може ошукати нас, і те, що Він допускає відображати в свідомості, є цілком адекватним і правдивим. Трансцендентальна редукція розділяє усі предмети на ті, що в існуванні засумніватися неможливо, і на ті, які існують сумнівно. Але безсумнівним є трансцендентальне *ego* з його внутрішнім часом, де відбувається безперервна гра свідомості, яка направлена на інтенційні об'єкти, а ті, в свою чергу, іманентні свідомості.

Слід зазначити, що кожний трансцендентальний суб'єкт являється особистістю зі своїм унікальним, неповторним світом, і з власним, індивідуальним досвідом. Світ трансцендентального *Ego* не метафоричний вислів, а реально існуючий підхід щодо індивідуальної свідомості і самосвідомості, в центрі якої, за Е. Гусерлем, розміщений суб'єктний полюс. Трансцендентальне *Ego* є умовою, яка дозволяє нам усвідомити і зрозуміти світ через призму нашої свідомості, і сконструювати власний світ досвіду. Як висловився сучасний український філософ В. Кебуладзе: «Феноменологія – це вчення про досвід у найширшому сенсі» [5, с. 13], і додає в іншому місці: «Феноменологія досліджує те, як у досвіді речей постають сутності» [5, с. 107]. Поставання сутностей у факті, а фактичність для Е. Гусерля завжди випадкова, і є тим основним предметом дослідження феноменології. В. Кебуладзе підкреслює, що теза Л. Вітгенштайна «світ – це сукупність фактів, а не речей» звучить суто феноменологічно.

Трансцендентальний підхід може допомогти позбавитися від «подвійностей» і при множення сутностей. Після проведення феноменологічної редукції увесь світ іманентних об'єктів, залишаються за дужками. Тепер я маю справу лише з інтенційними об'єктами, які

уже не трансцендентні, а іманентні моїй свідомості. Слід згадати Гусерлеву ноетико-номатичну будову свідомості, де акт свідомості складається з ноєзи та ноєми. Ноєза – це інтенція, а ноєма – на що направлена інтенція. Свідомість, яке М. Гайдеггер прагне повернути в царину буття-в-світі, розуміється як пояснююча свідомість, володіючи сущим. Він показує, що свідомість не володіє сущим і буттям. А якщо свідомість не володіє буттям, то буття-в-світі володіє свідомістю, бо свідомість інтегрована в Буття.

У єврейського релігійного філософа М. Бубера є цікава ідея, що буття це діалог між Богом і людиною, людиною і світом. Для М. Бубера, ідея «Я» і «Ти» є проблемою екзистенційної самотності, що існує в можливостях людини стати особистістю, але це зумовлено з її «вигнаністю» природою. На думку німецького теолога П. Тілліха, відновлення людини можливе лише через досвід зустрічі з Богом. «Мужність бути» – це «етичний акт, за допомогою якого людина підтверджує своє власне буття, незважаючи на ті елементи, що суперечать її самотвердженню» [7, с. 96]. Мужність бути – це процес розкриття сутності Буття, що проясняється для людини в процесі подолання нігілізму, небуття чи ніщо. Екзистенція як «мужність бути», а особистість стає особистістю лише в момент «дорослішання» і прийняття особистих рішень.

Як пише французький філософ І. Марсель: «Мій світ є світом того, що можна ідентифікувати» [6, с. 150]. Адже він формується через призму мого власного трансцендентального еґо. Кожен об'єкт, явище чи емоція отримує свій сенс завдяки активності моєї свідомості. Трансцендентальне Еґо дозволяє мені створювати унікальний контекст для кожного окремого досвіду, що надає їм індивідуальний характер та значення. У цьому світі «ідентифікації» я визначаю себе через взаємодію з навколишнім світом, і через те, як я сприймаю та взаємодію з різними аспектами власного особистого життя. Здатність ідентифікувати світ навколо себе та самого себе-в-світі визначає мою особистість. Власне, через трансцендентальне Еґо я стаю творцем власного особистісного контексту, власної історії, що уособлює моє унікальне бачення світу. Такий трансцендентальний підхід дозволяє не лише ідентифікувати, але й активно збагачувати і формувати свій особистісний простір-час з кожним новим досвідом.

Світ має той сенс, який надає йому людина (особистість) в кожному мить своєї екзистенції, спираючись на власний часовий або життєвий проєкт. Кожен момент існування стає унікальним (актуальним) актом творення сенсу, оскільки Я-особистість або трансцендентальний суб'єкт визначає значення світу через оптику своїх власних переживань, цінностей та досвіду. Через цей проєкт життєсвіту, особистість осмислює минуле, про-живає в теперішньому і направляє свої імпульси для створення майбутнього, наповнюючи його сенсом. Як добре написав німецький християнський філософ Й. Гессен (1889–1971): «На те, що життєвий сенс полягає в удосконаленні особистості, указує ще один незаперечний факт: найбільшого щастя людина зазнає тоді, коли відчуває своє внутрішнє зростання, збагачення, коли вона чимдалі вдосконалюється» [2, с. 21].

Повнота життя розкривається завдяки тому, що людина служить цінностям, таким як служіння спільноті чи захист батьківщини, і тим самим опановує складну науку життя. В буття-для-інших, людина знаходить сенс, що приносить їй повноту життя. Взаємодія та взаємопідтримка в спільноті надають особистості можливість відчути себе частиною чогось більшого і важливого. Захист батьківщини відображає внутрішню потребу відданості своїм корінням та родині. Це не лише обов'язок перед історією і культурою, але й джерело гордості та ідентичності. Опіка і збереження того, що має справжню цінність, є частиною конструктивної взаємодії з навколишнім світом і внутрішнім самопошуком, що актуально для українців на сьогоднішній день.

Трансцендентальний підхід передбачає не лише пізнання або схоплення чогось в досвіді, але і духовний розвиток особистості, а, на думку Е. Гусерля, «її духовне буття вступає у процес постійного оновлення» [3, с. 70]. Відкриваючи для себе глибини свого внутрішнього світу, людина (особистість) здатна знайти, окрім мудрості, ще й спокій у самому собі. Як пише Е. Гусерль: «Життєвий світ є царство спокоєвничних очевидностей» [10, с. 213], і пропонує оригінальну концепцію, згідно з якою об'єктивні дані наукового досвіду, слугують засобами наукового пояснення не тому, що вони апелюють до об'єктивного знання, яка безпосередньо не може бути присутня в досвіді, а тому, що використовує «реальні» очевидності життєвого світу.

Життєвий світ має інтерсуб'єктивну структуру, де інші Я-особистості беруть участь у «моєму» життєвому світі, так само як «моє Я» у їх життєвому світі. В «Картезіанських медитаціях» Е. Гусерль позначає, що трансцендентально-феноменологічне розкриття певного горизонту конституюючого трансцендентального Его є й розкриття трансцендентальної таємниці того, що є для нас усіх світом, в якому ми живемо і реалізуємося, тобто життєвому світі. Відповідно трансцендентальний суб'єкт можна поставити в центр життєвого світу, а інші трансцендентальні суб'єкти залишаються на периферії. Для центрального суб'єкта повністю відкритий його *primordialis* (лат. – первісний, первинний) світ інтенційних об'єктів, але для нього недоступні примордіальні світи інших трансцендентальних суб'єктів. Я не можу проникнути в свідомість Іншого, не можу читати його думки, відчувати його переживання, але можу аналізувати те, що я «схоплюю» від іншого через будь-які його «зовнішні» проявлення.

На думку американського психолога І. Олпорта, особистість – це те, що стоїть за конкретними діями всередині індивіда. Особистість як структура, що визначає дії індивіда, виявляється сукупністю особистісних способів «схоплення» феноменів. Під особистісними феноменами можна розуміти те, що реалізується чи збагачується для власного потенціалу. Особистісний простір – це одна з форм регуляції просторового діалогу між «Я» і «Ти». Це простір ідентифікації, де окрім усвідомлення себе самого, існують й особистісні феномени, тобто те, що заповнює «мій» життєвий світ. Слід процитувати французького філософа-персоналіста Ж. Лакруа: «Особистість залучена, тобто являється складовою частиною самої проблеми, і проблема, в якій ми залучені, знаходиться за межами проблеми, вона метапроблематична, вона є те, що І. Марсель, називає таїнством. Особистість закинута *in medias res* (лат. – посеред речей), перебуває між началом і кінцем, про які вона нічого не знає» [13, с. 63]. Існування особистості націлена на Вічність, на Історію.

«Вічність для нас – це не втеча за межі часу, вічність – це те, що судить історію, повідомляючи їй значення» [13, с. 64], – продовжує Ж. Лакруа. Час, який людина проживає, є відведеним часом в якому їй потрібно навчитися спонтанно і вільно жити, згідно французькому психіатру Е. Міньковському. «Життєвий порив», термін А. Бергсона, який підхопив пізніше Е. Міньковський, створює майбутнє і направлений на майбутнє, що «полягає в потребі творчості» [1, с. 196]. Саме «життєвий порив» надає сенс життю в сфері чистих феноменів. «Порив» особистісний, з допомогою якого особистість самостверджується, реалізує себе в світі. З поняттям особистісного пориву може співвідноситися з життєвим світом. Людське життя складається з циклів, в яких «життєвий порив», створюючи пусті буфери, намагається відновити зв'язок з реальністю.

Як пише Е. Міньковський: «Ми живемо і діємо в просторі, і саме в ньому розгортається як наше особисте життя, так і колективне життя людство. Життя простягається в просторі, не маючи для цього власне геометричної протяжності. Щоб жити, ми потребуємо протяжності, перспективи. Простір настільки ж необхідний для розвитку життя, як і час» [15, с. 367]. На

мою думку, у вільному просторі, подалі від спільноти, від соціальної і політичної метушні, може розгортатися людське життя, як і творча активність. Як було вищезгадано, людина єдина жива істота, яка здатна трансцендувати. Незважаючи на різні процедури трансцендування, в їх дефініціях ми знаходимо те саме, що людина долає межі і виходить за межі власного Я. Це може бути перехід від свідомого до безсвідомого, від особистісного до надособистісного тощо. Трансцендування лише переживається в контексті особистісного досвіду.

В межах неокантіанської традиції, трансцендентальна філософія може представляти собою загальнолюдські інтереси, бо виключно вона дає фундамент для того, щоб інші могли мислити трансцендентальну свободу, Бога, річ природу особистість, ідеали чистого розуму, що здатні зробити з пересічної людини справжню і вільну особистість. В трансцендентальній настанові, як підкреслює Е. Гусерль, світ перетворюється в трансцендентальний «феномен». Але при цьому він зберігається в своїй сутності, і залишається тим, чим був, наприклад, в моїй «живій» пам'яті й в конкретній трансцендентальній суб'єктивності.

Світ інтенційних об'єктів якимось «магічним» чином упорядкований. Існує безліч законів, що визначають різноманітні поведінкові стани об'єктів і суб'єктів в світі. Коли ж феноменологи говорять про інших трансцендентальних суб'єктів, то з'являється поняття інтерсуб'єктивного світу, який спільний для всіх трансцендентальних суб'єктів. Життєвий світ філософа, звісно відрізняється від життєвого світу інженера, але їх зближує і пов'язує інтерсуб'єктивний світ. В соціумі дуже багато всіляких речей, які входять в життєвий світ будь-якої людини (особистості). До цих категорій відносяться і матеріальні речі, самі люди, засоби комунікації, книгарні, що дозволяють комунікувати один з одним.

Трансцендентальний підхід пропонує певну загальну картину світу. На інтерсуб'єктивному рівні, кожна особистість володіє своєю власною картиною світу, і для кожного з нас вона «своя». Людина (особистість) природжений метафізик, і не тому що вона постійно прагне вийти за межі досвіду, а навпаки, людина філософує тому, що у неї є споконвічний метафізичний досвід свідомості. Як підкреслив німецький філософ-неокантіанець Е. Ласк: «Світ теоретичного, трансцендентний корпус понять, Платон вивів за межі чуттєвого до чогось нечуттєвого» [14, с. 19]. Справді, особливість і унікальність особистості в тому, що вона бачить і відчуває те, що невидиме для нашого ока. Трансцендентальний підхід дозволяє особистості переймати світ навколо себе не лише як об'єкт поза її межами, але й як сприймання та конструювання сенсу через власну свідомість.

Визначаючи свою унікальність, особистість виходить за межі простого сприйняття фізичного світу. Вона творить свій власний світ, привносячи в нього особистісний погляд. Трансцендентальний підхід підкреслює, що кожен акт сприйняття має глибинний особистісний відбиток, і кожна особистість вносить свій унікальний внесок у створення сенсу. Особистість проявляється в тому, як вона сприймає красу, розуміє етичні принципи, переживає радість чи смуток. Її унікальність прослідковується у кожному виборі, кожному рішенні, що враховує не лише об'єктивні реалії, але й внутрішній світ особистості.

Трансцендентальний підхід надає особистості можливості виходити за рамки загальноприйнятих концепцій і будувати свою неповторну картину світу, своє власне «інтимне» буття. Відкриваючи для себе усю глибину трансцендентальності, особистість здатна бачити і відчувати те, що виходить за межі очевидного, і розкривати нові горизонти сенсу в своєму існуванні. Ця сила притаманна лише людській особистості, і «тільки в людині, однак і в ній лише як суб'єкті моральності, можна знайти безумовне законодавство з огляду на цілі, яке, отже, єдино лише робить її здатною бути якоюсь кінцевою ціллю, котрій телеологічно підпорядкована ціла природа» [4, с. 379]. І лише особистість, яка трансцендує, уміє запалювати зорі, творити і бути вільною.

Список використаної літератури

1. Бергсон А. Творча еволюція / пер. з фр. Р. Осадчук. – К: Видовництво Жупанського, 2010. – 318 с.
2. Гессен Й. Сенс життя / пер. з нім. М. Маурітссон. – К: Пульсари, 2009. – 136 с.
3. Сучасна зарубіжна філософія. Течії і напрямки. Хрестоматія: Навч. посібник / упоряд. В. Лях, В. Пазенюк. – К: Ваклер, 1996. – 428 с.
4. Кант І. Критика сили судження / пер. з нім. В. Терлецький. – К: Темпора, 2022. – 701 с.
5. Кебуладзе В. Феноменологія досвіду. – К: Дух і Літера, 2012. – 280 с.
6. Марсель Г. Бути і мати / пер. з фр. Т. Возняк. – К: Центр учбової літератури, 2019. – 227 с.
7. Тілліх П. Мужність бути / пер. з нім. О. Сєдакова. – К: Дух і Літера, 2013. – 200 с.
8. Рьод В. Шлях філософії: з XVII по XIX століття / пер. з нім. В. Терлецький, О. Ведрова. – К: Дух і Літера, 2009. – 386 с.
9. Штайн Е. Що таке людина? / пер. з нім. О. Конкевич. – Ж: Місіонер, 2014. – 199 с.
10. Husserl E. Die Krisis der Europäischen Wissenschaften und die Transzendente Phänomenologische Philosophie. – В: Springer, 1976. – 586 s.
11. Kant I. Idee zu einer allgemeinen Geschichte in weltbürgerlicher Absicht. – G: LIWI Literatur- und Wissenschaftsverlag, 2019. – 24 s.
12. Kant I. Wissenschaft und Bildung Einzeldarstellung aus allen Gebieten des Wissens, Band 80. – В: Quelle & Meyer, 1918. – 126 s.
13. Lacroix J. Marxisme, existentialisme, personnalisme: presence de l'éternité dans le temps. – P: P.U.F., 1962. – 123 p.
14. Lask E. Die Logik der Philosophie und die Kategorienlehre. – T: Mohr Siebeck, 1993. – 309 s.
15. Minkowski E. Le temps vécu. – P: Quardige, 2013. – 432 p.

**TRANSCENDENTAL APPROACH TO THE ANALYSIS
OF PERSONAL PHENOMENA****Andrii Kulyk**

*G. S. Skovoroda Institute of Philosophy,
National Academy of Sciences of Ukraine
Trykhsvyatytytelska str., 4, 01001, Kyiv, Ukraine*

The article examines important aspects of the use of the transcendental approach in the phenomenology of personality. The author reveals the concept of the transcendental-phenomenological method proposed by the founder of phenomenology Edmund Husserl. The influence of the transcendental-phenomenological method is significant in understanding individual experience and the unique world of the individual in philosophy. Husserl believed that it is necessary to distance oneself from any prejudices and consider subjective experience in its "pure" form, using the method of phenomenological reduction.

Transcendental philosophy has several key aspects that can be analyzed. One of them is the transcendental philosophy of Immanuel Kant, which states that our consciousness actively creates the world of experience, and does not simply reflect it. The other aspect is related to the phenomenology of E. Husserl, who also used the transcendental method to explore the transcendental structures of consciousness that lie beyond specific experiences and perceptions. The article also analyzes the philosophical ideas of representatives of neo-Kantianism, the "phenomenological movement", existentialism, and personalism, who considered personality and its manifestations.

The article is aimed at highlighting the basic principles of transcendental philosophy and phenomenology, and their role in the development of theories of personal transformation and the formation

of a scientific basis for studying unique aspects of personal phenomena. By critically analyzing previous studies, the author proposes new approaches to the application of the transcendental method in the analysis of various aspects of personal experience. In addition, the author can consider extended transcendental structures, such as transcendental values, which underlie the uniqueness of each individual personality. This may include analyzing the transcendental foundations of one's own beliefs, values, and goals.

Key words: transcendental method, phenomenology, personality, life world, existence, experience, being, consciousness.